Posamezna številka 30 par.

Pondeljek

Neodvisno glasilo javnega mnenja

Izhaja vsak pondeljek

Izdaja in urejuje: Milan Plut.

Uredništvo in upravništvo: Cesta na Rožnik št. 5, tel. 543.

12. št. V Ljubljani, dne 27. junija 1921. Leto I.

Najnovejša poročila.

Ustava zasigurana.

MINISTER SPAHO ODSTOPIL. — URADNIŠKA PRAGMATIKA. — GLASOVANJE NA VIDOV DAN.

Beograd, 26. junija. — Danes so se ves dan vršila posvetovanja vladnih strank zaradi zadnjih sprememb v ustavi. Demokratski klub je zboroval od 9.—1. in pop. od 5.—9. zvečer. Popoldne ob 4. uri je bila tudi seja ministr. sveta. Ob 9. uri zjutraj je pa imel sejo muslimanski klub, v katerem se je po burni debati s 13 : 11 glasovi sklenilo, da bo klub glasoval za ustavo. Desno krilo sta vodila minister Karamehmedović in poslanec Kurbegović, levo krilo pa minister Spaho. Ta je po sprejetju sklepa demisijoniral. Na to je klub razpravljal o garancijah, da bodo res vsi člani sklenjeno glasovali za.

V popoldanski seji ministrskega sveta je bila demisija trgovskega ministra Spaha sprejeta in njegovi posli poverjeni ministru Karamehmedoviću. Na to je ministrski svet ugotovil potrebne spremembe glede čl. 135 in 130 ustave. Glede dosedanjih naredb je bilo sklenjeno, da bodo podvržene reviziji zakonodavnega odbora in da zadobe na to zakonodajno moč. V rednem postopanju se bodo obravnavale samo naredbe, ki se tičejo agrarne reforme, Narodne banke in likvidacije vojnega stanja v Srbiji.

V popoldanski seji je demokratski klub zahteval še neke spremembe glede prehodnih naredb. Sklenilo se je zahtevati, da se mora uradniška službena pragmatika donesti v določenem roku, dalje da se omogoči revizija sodnikov potom posebnega sodnijskega kolegija najdelj v šestih mesecih, dalje je zahteval klub revizijo vseh šumskih in rudniških koncesij.

JUŽNOSRBSKI MUSLIMANI ZA USTAVO.

Beograd, 26. junija. — Klub južnosrbskih Muslimanov je sklenil, da glasuje za ustavo. Od kluba je doslej 11 poslancev prisotnih, ostale pričakujejo tekom pondeljka.

NOČNA SEJA.

Beograd, 26. junija. — V ponedeljek dopoldne ob 9. uri se sestane na sejo ustavni odbor. Glasovanje o čl. XIII. bo še popoldne. Na to se sestane nova plenarna seja, ki bo trajala, če treba, vso noč, da se omogoči glasovanje plenuma na Vidov dan.

Investicije v Sloveniji.

Beograd, 26. junija. — Ministrski svet je danes sprejel naredbo o investicijskem posojilu. Demokrati so zahtevali proporcionalne investicije za vso državo. Slovenski demokrati so zahtevali železnico Ormož-Ljutomer-Murska Sobota ter železniške delavnice, uradna poslopja in stanovanjske hiše v Ljubljani. Finančni minister dr. Kumanudi je na te zahteve pristal.

SOKOLI V OSJEKU.

Beograd, 26. junija. — Danes je odpotovalo s posebnim vlakom 850 srbijanskih Sokolov v Osjek.

RAZMEJITEV ALBANIJE.

Beograd, 26. junija. Presbiro javlja iz Pariza: Danes bo svet zveze narodov zaslišal zastopnike države Srbov, Hrvatov in Slovencev, Grčije in Albanije, v vprašanju določitve mej. Zastopniki Italije in Anglije so izrazili željo, naj zveza narodov pri poslaniški konferenci naprosi, da bi se to vprašanje čim prej pretresalo. Kakor se vidi do sedaj, ni verjetno, da bi se ugodilo albanski zahtevi, po kateri naj bi se v Albanijo odposlala enketna komisija.

POSKUS SPORAZUMA MED ANGLIJO IN IRSKO.

London, 26. junija. — Lloyd George je poslal sinfeinovskemu vodji De Vabri pismo, v katerem ga vabi na razgovor in mu izrecno obljublja nedotakljivost. Ta korak je vzbudil povsod največjo senzacijo. Smatra se za zadnji poskus sporazuma z Irci.

GRŠKA ODKLONITEV POSREDOVANJA.

Atene, 26. junija. — Grška vlada je odgovorila antanti. V odgovoru, ki je spisan zelo uljudno, odklanja grška vlada posredovanje in pravi, da je Sevreška pogodba veljavno podpisana od vseh velesil in da jo mora Turčija priznati, k temu jo pa morejo prisiliti le vojaške operacije.

DROBNE VESTI.

Beograd, 26. junija. Minister saobračaja dr. V. Janković je umaknil svojo demisijo in zopet prevzel posle. — V Beograd je prispel praški poslanik Hribar.

Naloge bodočnosti.

V par dnevih bo proglašena ustava naše države, dobili bomo trden temelj, na katerem se bo moglo dalje zidati.

Po težkih bojih je mogla ustavotvorna skupščina končati svoje prvo delo, ker so v njej močno zastopane stranke, ki jim ni do tega, da se iz Jugoslavije ustvari močna, življenja in napredka zmožna država. Strankarski interesi so igrali veliko ulogo, močne skupine so podrejale koristi države svojim strankarskim interesom in zagovorniki narodnega edinstva so imeli silno težko stališče, ker so se morali boriti z najdrznejšo demagogijo.

V sprejetju ustave vidimo prvo zmago ideje narodnega edinstva nad separatizmom in zmago prave demokracije nad demagoštvom. Zato pozdravljamo novo ustavo, če tudi se morda ne strinjamo z vsemi njenimi posameznostmi, ker so razmere pač take, da se je moralo temu ali onemu marsikaj koncedirati.

Razmere v naši državi so še zelo neurejene in to je vzrok nezadovoljstva, ki se pojavlja v masah. Ljudske množice so nestrpne, one mislijo, da bi se posledice dolgotrajne vojne mogle odstraniti takoj in one stranke, ki so v takih razmerah na vladi, imajo nad vse težko stališče, ker je delo demagogov proti njim zelo lahko. Da ta demagogija vendar ne pokazuje posebnih uspehov, je dobro znamenje in dokaz, da je jugoslovansko ljudstvo v splošnem politično že toliko

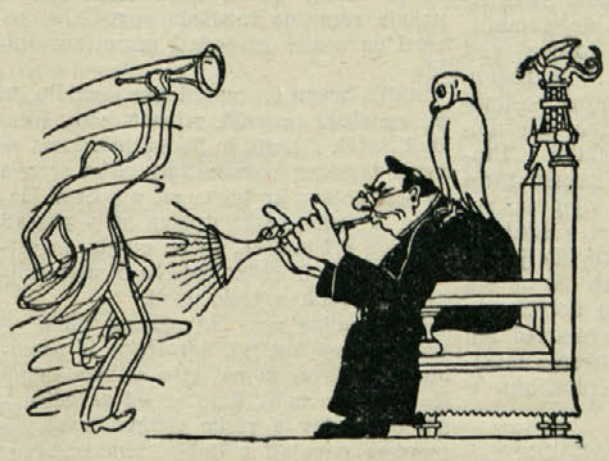

Pesek, kakor marjoneta po trompeti se opleta. Potlej padec, zdaj napuh (za kuliso — Prepeluh!).

dozorelo, da v svoji veliki večini noče slediti frazam demagogov, temveč uvideva, da je za ureditev razmer treba — časa.

In ta čas je sedaj prišel. Najprej se je moral postaviti temelj državi in tega sedaj imamo, država je dobila svoje osnovne zakone in naš zakonodajni zbor čakajo nove, velike naloge popolne izgraditve državne stavbe. In prva naloga parlamenta bo ureditev državnih bremen.

Država stoji gospodarsko slabo. Njen jugo-vzhodni del je bil v vojni opustošen in izropan od sovražnikov. Država pa rabi denarja in poiskala si ga je na način, ki je bil v danih razmerah najpripravnejši in je obetal največ uspeha. Dobili smo visoke carinske postavke, trošarino, visoke razne druge pristojbine in druge neprijetnosti, ki so neznosno draginjo vedno še dvigale. Na ta način so bili od državnih bremen prizadeti vsi sloji ljudstva v enaki meri in take razmere so za dolgi čas nevzdržne, ker državna bremena morajo biti tako razdeljena, da ne bodo pritiskala v enaki meri onega, ki nima nič ali pa zelo malo in onega, ki ima zelo veliko.

Naša država je še brez enotnega davčnega sistema, v nekaterih delih države so davčne razmere sploh še popolnoma neurejene, ker v Srbiji se je za časa sovražne okupacije ves uradni davčni materijal izgubil, v Vojvodini je pa ljudstvo prevrat razumelo tako, da je treba vse uničiti in uničilo je tudi davčne knjige po uradih. Od neposrednih davkov torej država ni mogla živeti in ker brez denarja tudi ni mogla izhajati, se je morala zateči k indirektnim davkom in prva naloga zakonodaje naj bo ureditev tega perečega vprašanja, ki bo — dokler ne bo rešeno na podlagi socialne pravičnosti — vedno vzrok nezadovoljnosti. Vzroki te nezadovoljnosti morajo odpasti in odpadla bo sama po sebi nezadovoljnost in demagoštvu bodo izpodbita tla.

Važno nalogo pri ureditvi države ima posebno demokratska stranka, kot nekaka sredina med skrajno desnico, reakcijo in skrajno levico, revolucijo. Vemo dobro, da se je stranka naravnost žrtvovala, da je v današnjih neurejenih razmerah visoko dvigala zastavo narodnega edinstva in enotne države. Demagogi so naravnost brezvestno izkoriščali nepopularnost te zastave, ampak ona je vseeno ostala zmagovita in zmagovita bo ostala tudi v bodoče. Čez noč se država, sestavljena iz najrazličnejših delov in po dolgotrajni vojni ne more urediti in dovesti v normalne prilike. Ampak ako se bo resno delalo in imelo pri tem pred očmi dobrobit celokupnega naroda, ne bomo dolgo čakali na oni dan, ko bomo lahko rekli: porodne težave so premagane, država je zdrava in se lepo razvija.

Po sprejetju ustave je naloga demokratske stranke, da dela na tem in ker je to edina stranka, ki obsega vse dele naroda in države, smo prepričani, da bo ona tej svoji težki nalogi tudi kos, navzlic vsej demagogiji in ravarjenju elementov, ki *nikdar* ne bodo zadovoljni, ker njihova nezadovoljnost ne temelji na posledicah porodnih bolečin države, temveč na osebni nezadovoljeni ambiciji.

Kdo je več: stranka ali Pesek?

Dejstvo, da je dobila narodnosocialna stranka v Ljubljani z 8 mandati župana, vsak dan bolj kaže odvisnost narodnih socialcev in njih čimdalje intimnejšo in pristnejšo zvezo s klerikalci. Zadnji čas nastopajo klerikalci z narodnimi socialci na skupnih shodih, za katere delata istočasno reklamo «Slovenec» in «Jugoslavija». Značilno je, da so ti shodi sturankarske prireditve, ki kažejo na eni strani, da klerikalci prav spretno izkoriščajo narodne socialce za svoje namene, na drugi strani pa dokazujejo, da postajajo narodnosocialni interesi čimdalje bolj identični s — klerikalnimi! Na celi črti postaja bolj in bolj jasno, da je narodno-socialna stranka brez vsakega programa, da njihovi voditelji neusmiljeno teptajo principe **narodnosti, naprednosti in socialnosti** in da se love edinole za trenotnimi profiti, ki se obetajo za osebno korist posameznikov.

Da je temu tako ni čudno. Iz olj ni ljubljanski župan Anton Pesek, kot prva glava stranke, je znan v Ljubljani, v Zagrebu, v Beogradu in drugod kot eden največjih vojnih barantačev. Mož, ki se zavzema v «Jugoslaviji» za «reveže», je rafinirano izkoriščal vsako priliko vojne konjunkture, da iztisne za svoj žep na troške ljudstva kar največ profita. Prvo izdajstvo nad narodno stvarjo je zagrešil Anton Pesek že takrat, ko je s prodajo svoje tiskarne na Dunajski cesti dr. Šusteršiču omogočil tiskati izdajalski dnevnik «Novice», zaslužil je pri tem lep denar, seveda na veliko škodo narodne ideje. Načela ga pri tem niso čisto nič ovirala. Kot bivši učitelj in mali tiskarnar se je nato začel pečati z vsemi mogočimi kupčijami. Barantal je z različno živilsko robo, s fižolom, mastjo, čebulo, nadalje z lesom, zelo velike kupčije pa je delal s papirjem. Ker ni imel za vse te kupčije nobene obrtne pravice in jih je delal skrivaj kot čisto nepotreben barantač, ki se je kot navijalec cen vrinil med legalne trgovce, mu smo vsakdo v brk pov dati, da je verižnik. Ako se sedaj Pesek povrh še trka na prsi in razglaša, da znaša njegovo premoženje 20 milijonov in da je delal, je to dokaz kako nizko padejo ljudje radi denarja. Pošten človek si ne more pridobiti tekom par let 20 milijonov. Le špekulacija z ljudskim denarjem, veriženje in slične lastnosti pomagajo do takega bogastva. **Poštenim potem si nikdo v par letu 20 milijonov prislužiti ne more!** Pred vojno

je bil g. Pesek revež, danes ima na Marijinem trgu palačo, ima čisto na novo urejeno moderno tiskarno, izdaja svoj dnevnik, ima lastno banko, ima premogokop, gozdove, vinske gorice itd. itd. Vojna konjunktura in kapital, katerega se drže ljudski žulji in solze trpečih in stradajočih, sta mu omogočila omrežiti tropo agitatorjev ter ž njimi zavladati nad nezadovoljnimi, ki jim ni bila sreča mila niti med vojno, niti po vojni. Tako je prevzel generalštabni šef Anton Pesek vodstvo stranke, kateri so nadeli ime: narodno-socialna. Tako poveljuje g. Pesek masi zapeljanih narodnih proletarcev. Zares žalostna usoda za slovenskega malega človeka, narodnega socialista, ki ni izgubil ideala navzlic takim dejstvom.

Vse, kar se je zgodilo dosedaj pod vodstvom gospoda Peska v narodno-socialni stranki, je torej nujna posledica njegove moralne veličine. Na njegov pritisk so narodni socialci v Ptuju omogočili izvolitev nemškutarja Losinschka za župana, na njegovo zahtevo so se narodni socialci v Ljubljani zvezali s klerikalci. Zato, da je zadoščeno Peskovi «časti», ter da se mu da kot slovečemu **vojnemu dobičkarju** še javna funkcija in dostojanstvo! Ali naj se dovoli, da bo premoženje mestne občine ljubljanske eksplotirano v zasebne namene?

Tako klaverno nobena stranka v Sloveniji ni v praksi nastopila kot nastopa NSS pod vodstvom župana Peska in njegovih prijateljev. Ako je količkaj zavednosti v slovenskem ljudstvu, količkaj poštenja v narodno čutečih ljudeh, mora stranka, ki bazira na teroriju in absolutizmu človeka take moralne kakovosti kot je Anton Pesek propasti. **Ako ne bo stranka pravočasno odstranila Peska, bo stranko predčasno uničil — Pesek!**

Edino pravilno.

Veliko se je pisalo v zadnjem času in se piše še vedno o baroški luki. Italijanski listi so javljali, da je med našo in italijansko vlado že sklenjen nekak sporazum glede eksploatiranja baroško-reške luke in čisto naravno je, da se je za zadevo zainteresirala tudi naša javnost, ki nikdar ne bo pozabila rapallske krivice in se opravičeno boji, da nam Italija pripravlja nove krivice.

Del našega časopisja je zavzel čisto pravilno stališče, da mi nasproti Italiji ne moremo več odnehati. Nekateri listi so — najbrže iz nepoučenosti — zagovarjali načrt skupne eksploatacije baroškega in reškega pristanišča po jugoslovansko-reško-italijanskem konsorciju, ker bi stalo na ta način tudi reško pristanišče nam na razpolago. Našli so se pa, seveda, tudi listi, ki so ministrskega predsednika Pašića nazvali takoj — izdajalca, češ, zopet je prodal interese Slovencev in Hrvatov.

Na koncu se je oglasil tudi Pašić in povedal svoje mnenje o vprašanju in to mnenje bo edino pravilno. Dokler se ne izvrši izpraznitev vsega ozemlja, ki pripada po rapallski pogodbi naši državi, se naša država ne more spuščati v nobena nova pogajanja. To je prava beseda: Italijani naj najprej izročijo Sušak z Barošem in Delto nam in zadostijo na ta način obveznostim, ki so jih prevzeli z rapallsko pogodbo in potem se mi lahko pogajamo o vprašanju porabe pristanišč — z reško državo, na katero tam mejimo in ki ima gotovo velik interes na tem, da se Jugoslaviji približa.

Reška država se lahko pogaja tudi z Italijo, na katero tudi meji, ali mi se moremo pogajati glede reškega pristanišča samo z reško državo in z nikomur drugim. To se pa more zgoditi samo takrat, kadar bo reška država resnično obstojala in živela svoje samostalno življenje, ne pa sedaj, ko se njena samostojnost nahaja samo na rapallski pogodbi, v resnici pa v njej gospodari neomejeno Italija.

Italija mora izprazniti vse ozemlje, ki po rapallski pogodbi pripada nam, torej tudi Sušak z Delto in Barošem. Zatem se mora resnično konstituirati reška država in šele potem, ko bomo mi v posesti Baroša in Delte, reška država pa v posesti reškega pristanišča, se bo moglo govoriti med našo in reško državo o medsebojnih odnošajih v bodočnosti.

Italija nima na Reki ničesar iskati — vsaj več ne kot mi, ker Reka je samostojna država, ki na našo državo in na Italijo samo meji. Zato se mi zaradi naših odnošajev z reško državo sploh ne moremo pogajati z Italijo, temveč samo z reško državo kot tako.

To je pravo stanje stvari in sodeč po Pašićevem kratkem odgovoru v konstituanti stoji tudi naša vlada na tem stališču in zato ji lahko zaupamo, da bo zadevo dobro peljala in tudi izpeljala. Odnehavati in popuščati nam ni treba v nobenem oziru, ker Baroš z Delto je naš in za silo bodo ondotne pristaniške naprave zadostovale potrebam naše pomorske trgovine. Gradili bomo takointako nova pristanišča in ako bo na Reki prevladoval italijanski nacionalizem, naj reško pristanišče propade, mi zaradi tega ne bomo propadli. Ako pa na Reki prodre misel skupnosti z naravnim zaledjem mesta, z Jugoslavijo, se bo s t a k o reško državo dalo govoriti, v takem slučaju bi bil nekak aranžman glede porabe reškega in baroškega pristanišča mogoč.

Težke Peskove sanje.

Odkar je g. Pesek postal župan, nam poročajo, da ga često tlači môra; v tem stanju izgovarja čudne samogovore, katerega enih se je posrečilo ujeti tudi našemu stenografičnemu sotrudniku.

Človeštvo res vodijo časih sile neznane:
jaz sem postal župan stolnega mesta Ljubljane.

Župana ljubljanskega čaka velika naloga;
meni naloga ta baš je velika nadloga.

Saj sem že davno poprej imel frak in cilinder,
ali oboje to nosi tud' znani Max Linder.

Linder se kaže kot komik v kinematografu;
jaz bom nastopal kot tragik z glavo v škafu!

Vode bo treba obilo, da me bo hladila
ko demokratska me truma bo naskočila.

Biti župan je lepo, ali to še ni dosti:
treba je znati tud' kdaj pozitivno zagosti.

Jaz sem scer godel že s svojim kreditnim zavodom
pa se zgodilo mi je kot z nesrečnim porodom.

Jaz dalje godel s cajtengo sem nadstrankarsko:
ali doživel prevaro sem težko, sleparsko.

In gor na Štajerskem še premogovnik sem kupil:
sebe in vložnike svoje za ves kredit sem olupil.

Na koncu koncev nič drugega ni mi ostalo
ko da s političnо brozgo opljuskam se malo.

Bil sem v omaro dejan med občinske svetnike,
potlej sem župan postal — joj, to skrbi so velike!

Prej mi miru niso dali «kreditni» računi;
zdaj mi ne dajo ga naloge v moji komuni.

Kdo bo te ceste popravil in kdo te kanale?
Demokratske glave mi bodo vse veselje pobrale!

Kteri mi socij naj pot kje koristno pokaže?
Kdor mi le zine, ta sebe in mene namaže.

Težko je na nehvaležnem tem svetu živeti,
težko županski cilinder na glavi imeti!

Vsak pob na cesti lahko za nos te potegne,
vsak pometač s svojo metlo med rebra te dregne.

V očigled temu treba bo nekaj storiti:
ali cilinder in frak komurkol' podariti,

al se pa zvezati.... Ali s kom, s kom? Z demokrati!
Oni edini mi znajo kak dober svet dati!...

Pri zadnjih besedah se je g. Pesek zvrnil s postelje na tla.

„Farška gonja."

Kadar hoče kdo vskočiti v klerikalni tabor, začne najprej jadikovati, da se mu začenja studiti «farška gonja». Tako je že storil «Avtonomist», ki je danes že popolnoma klerikalno glasilo in tudi «Jugoslavija» je že napravila prvo koncesijo onim, ki narodno-socijalni stranki režejo politični kruh: tudi ona se je že izjavila proti «farški gonji» in dela zaporedoma prav prijazne komplimente Šusteršičevim naslednikom.

Kaj je pravzaprav na tej «farški gonji?» Vsakemu je znano, kaj in kak je naš klerikalizem in bilo bi res odveč, naštevati vse njegove grehe nad našim narodom. Pravi cilj tega klerikalizma je, zasužnjiti ljudstvo duševno in ga potem izkoriščati v svrho vzpostavitve in vzdrževanja duhovniške nadvlade. V nekdanji Avstriji je ta nadvlada faktično obstojala. Klerikalizem je imel zlate čase in mi se čisto nič ne čudimo temu, da so bili voditelji naših klerikalcev vedno tako vneti avstrijakanti, da so s tako vnemo propagirali avstrijski duh v ljudstvu in s tako vehemenco napadali mlado, sveže jugoslovansko gibanje pri nas. Niti na avtonomijo Slovenije klerikalci takrat niso mislili, ker o n i avtonomije niso rabili; njihove koristi so bile najbolje zavarovane v centralistično, z Dunaja vladani Avstriji.

Seveda so bili nositelji klerikalizma vedno duhovniki, ker za njihovo nadvlado se je ravno šlo in oni so mogli najložje vplivati na ljudstvo, ker so imeli v svojih rokah prižnice, spovednice in druge cerkvene institucije. Kaj je torej naravnejše kot to, da so vsi oni, ki so bili res narodni in napredni, obračali svoja kopja v boju z anacionalnim klerikalizmom v prvi vrsti proti duhovnikom, nositeljem klerikalizma? Proti komu pa hočejo nasprotniki klerikalizma nastopiti, ako se hočejo bojevati s klerikalizmom?

Temu so dali klerikalci naziv «farška gonja» in ta «farška gonja» je postala zoprna g. Prepeluhu in g. Pesku, ker hočeta pač opravičiti svojo spremembo v ocenjevanju klerikalizma. «Farška gonja» je zoprna, torej je zopern sploh vsak boj proti klerikalizmu, ki naj cvete in se razširja dalje na veliko škodo naroda, samo da se uničijo demokrati, ki so ostali zvesti svojemu narodnemu programu in hočejo zgraditi enotno, močno jugoslovansko narodno državo.

Pa naj je le zoprna «farška gonja» gg. Prepeluhu in Pesku! Ona zato ne bo zginila s sveta vse dotlej, dokler ne zgine klerikalizem, ki se niti s Prepeluhovo in Peskovo pomočjo ne bo mogel vzdržati, ker je propadla najmočnejša njegova opora, habsburška dinastija.

Zato se bo «farška gonja» nadaljevala vse dotlej, dokler se ne bo govorilo o klerikalizmu in njegovih pomagačih v — pretekli obliki.

„Svobodna misel" avstrijakanstvo.

Klerikalci ga pa res pihnejo! Pred enim tednom je bil v Ljubljani sestanek brezkonfesionalcev in svobodomiselcev sploh, v svrho ustanovitve «Svobodne misli». — Na sestanek sta prišla — kot vohuna, seveda — tudi dva klerikalna akademika, ki sta se pri zborovanju držala nad vse potuhnjeno, potem sta pa napisala za «Slovenca» — lažnjivo poročilo.

Na sestanku je bil — po «Slovenčevem» poročilu — neki avstrijski Nemec,

Listek.

Nadrahov Cene.

(Opomba: Ker je Nadrahov Cene odsoten, smo naprosili njegovo ženo Mico, da ga zastopa. Ker ni vajena tega posla, je odšla k gospodu P. T. po informacije.)

Nadrahova Mica prihiti vsa zasopla za Peskovim Tunekom po Marijinem trgu): Gsput purgrmajstr, gspud purgrmajstr, nej no pučakaja n mal. Al je res, kukr sm slišala, d jh nauja putrdl za nouga iblanskga purgrmajstra?

Peskov Tunek: Prókleto ali što je to in na glavíco ópa. Lüdi nega tü v Lüblani, šteri bi me spravili doli s pürgarmajstrskega trona. Vrag te ali...

Mica: Ldje sa jm sam fovš. S takm rčmi je zmeri tku. Vsak b biv rad sam purgrmajstr. Veste, pa prauja, d jh nauja zatu putrdl, k maja premal soli u glau, putem, k držeja s ta črnim, pusebn pa zatu, kir sa jh zadnč vrgl iz Narodnga doma zavol nefalciranga ubnašajna. Jest res na vem, zakua d je treba met več suli u glau, kukr ja maja oní. Jest na zastopm, koku in zakua b mógla bt pamet kakšnga člověka slana, in zakua b mogu bt naš purgrmajstr falciranga ubnašajna. S ta črnim pa tku ne držeja, kua?

Tunek (razjarjen): Vrag te vzea, stara kokvača, što te je kaj pita, ka mi gučiš tü o stvareh, štere te ne kümraju. Počkaj, vrag!

Mica (pomirljivo): Nej na zamirja, d sm vse tku u ksiht povedla. Nej m na vzameja za hdu! Sej se tud men na zdeja taublih za našga purgrmajstra, k guvareja tku čudn, čist nč pu udmack. Jh prou težkó zastopm. Prauja, d guvareja pu prlešk. Moj Cene je djav, d to ne gre, k ma u slovensk avtalamij mogl guvoit use iblanska špraha zatu, d nas nauja u Belmgrad zastopl.

Tunek: Le počkajta, ti in tvoj Cene, vama bon zdaj, ka sen lüblanski pürgarmajster, vzea kvartir in vaju bon vrga iz mesta, ka nedeta mogla več po Lüblani prenašati liberalne čveke. Počkaj, stara kokvača, ti bon navija vüro za tvoj dugi jezik. (Jezno dvigne palico.)

Mica (se v strahu nekoliko umakne): Pej na mal u lft! Sjh prou nč na bujim. (Tunek poskoči za njo, a Mica jo za svoja stara leta neverjetno urnih krač pobriše proti frančiškanski cerkvi po stopnicah. Na vrhu stopnic pred cerkvenimi vratmi pa se obrne in pokaže Tuneku dolg jezik.)

Ženitovanjski ples v Afriki.

Tretjina prebivalcev Afrike pripada plemenu Bantu, ki stanuje v sredini Afrike. Med njimi je razširjena prislovica: «Bog je dal belim ljudem dar za pisanje, črnim pa dar govora.» Tamkaj se nahaja tudi neko pleme Konyana, ki ima jako čudne ženitovanjske običaje. Spomladi, predno se prične delo na polju, se zberejo mlade devojke v skupine. Vsaka skupina šteje največ 20 duš in ima svojo voditeljico. Obleko si napravijo te devojke iz palminega lubja in jo okrase z belim listjem. Obleka pokriva njihovo telo, ki je čokoladne barve. V roke vzamejo biče, ki so beli in napravljeni iz kožnih niti. v takem stanju pohajajo prepevaje po okolici. Od časa do časa trobijo v antilopine rogove in kadar prebivalci zaslišijo te zvoke, tedaj vedo, da je pričel ženitbeni obhod. Obhod traja približno 14 dni. Okoli devojk se naravno zbirajo mladeniči in se ljubimkajo ž njimi. Ko pa preteče 14 dni, se mladeniči vrnejo v sela, devojke pa odidejo na delo na polja.

Čez par mesecev, ko je že čas žetve, se prične potem ženitovanjske svečanosti. Kdor hoče sodelovati pri teh svečanostih, mora imeti za to dovoljenje od poglavarja svojega plemena. Le na ta način more namreč poglavar kontrolirati statistiko ženitev. Devojke plešejo tri dni in tri noči in smejo v tem času jesti kolikor se jim ljubi. Mladeniči se posedejo okoli njih in udarjajo divje po lesenih bobnih. Plese organizira kak starejši izkušen plesalec. Če se kaka deklica naveliča plesati, ali če se utrudi, potem se vsede med poročene ženske, ki ji otarejo znoj in poravnajo obleko. Med plesom je tudi večkraten odmor, v katerem se deklice umaknejo v takozvane dekliške kolibe. Od tu se potem zopet po vrsti vračajo na ples. Ko se zmrači, preneha ples in dobe devojke vsaka po eno palmovo vejico. Tedaj se mladenič, ki kako devojko zaljubi, isti približa, jo dvigne in odnese par sto metrov visoko s seboj. Tamkaj jo posede, sam pa odide takoj v mladeniško kočo.

Ko prenehajo plesne svečanosti, gredo devojke samo maskirane: telo jim je pobarvano, glava pa posuta s pepelom. Slede zopet velike zabave, nato pa se devojke vrnejo v svoja sela. Po 14 dneh odidejo k svojim možem, pri katerih tudi ostanejo. Naslednjega dne je pojedina pri plemenskih rojakih. Deklice odličnejšega rodu si zbirajo može same in to tembolj, ker v slučaju smrti poglavarja preide njegova oblast na hčerko, ne pa na sina.

ki je imel nemško predavanje in iz tega se vidi, da je celo svobodomiselno gibanje čisto navadno — avstrijakantstvo. To trdita klerikalna akademika o gibanju, v katerem so tudi V. M. Zalar, urednik Plut in Evgen Lovšin, ki so bili v začetku vojne takoj vtaknjeni v zapor, ker niso hoteli peti takratne klerikalne himne «Srbe na vrbe!»

Res je nastopil na sestanku mož, ki je preživel večji del svojega življenja na Dunaju in mu slovenščina ni tekla ravno preveč gladko, ampak govoril je s a m o slovensko. Kar se pa tiče avstrijakantstva bodi omenjeno, da je ravno ta mož, ki soudeležencev ni poznal, izrazil bojazen, da se ne skrivajo pod «Svobodno Mislijo» kake prevratne, protidržavne tendence, tako, da se ga je moralo v tem oziru potolažiti.

Vse to sta slišala in videla klerikalna akademika-vohuna, ampak ker je laž in obrekovanje glavno klerikalno orožje, sta napisala za «Slovenca» popolnoma lažnjivo poročilo, seveda, v prepričanju, da napravita s tem bogudopadljivo delo, na sestanku sta pa svoje krščansko mišljenje «pogumno» zatajila in sta glasovala za vse sklepe, namesto da bi se z vso odločnostjo postavila v boj z nasprotniki.

Zlomljeni terorizem.

Zadeva s kazino je vzbudila v Ljubljani nekaj zanimanja. To zanimanje je veljalo pred vsem dejstvu, da je stara nemška Trutzburg prešla v narodne in demokratske roke, v roke onega meščanstva, kateremu je to društvo namenjeno. Tisti, ki so bili nekoč zaradi kazine obsojeni, so sedaj njeni gospodarji po pravu in dejansko.

Bilo je tudi hrupa. Ta hrup je umeten. Rabijo ga za svoje osebne namene ljudje, ki so v normalnih časih nemogoči. Toda danes časi še niso narmalni. Zato je v Ljubljani prišla z nezaslišano demagogijo na površje skupina ljudi, ki izkoriščajo prirodno nezadovoljnost in kujejo iz nje kapital zase. Tistih petnajst pouličnih hujskačev, ki danes vodi takozvano narodnosocijalno stranko, je zaželelo, **da pridejo do svojega strankinega doma.** Zato so uprizorili gonjo, nabirali člane in poskusili zastaviti narodno članstvo kazinskega društva s pouličnim terorizmom. «Razbijmo vse!» so rekli in so to svoje geslo tudi poskusili izvršiti.

Brezvestni hujskači so pri tem izkoristili one svoje pristaše, ki se rekrutirajo iz srednjih slojev in ki so vsled našega političnega dela in vsled vojnih doživljajev radikalnejšega demokratskega razpoloženja. Ti idealno mišleči ljudje — v čast bodi to pripoznano narodnosocijalnemu gibanju — so mislili doslej, da je stranka NSS res namenjena preporodu, izboljšanju. S strahom in razočaranjem gledajo, kako je mlada skupina zašla takoj s prvimi političnimi koraki na krivo pot. Vso stranko so samopašni «voditelji» prodali gospodu P. T. za list, za podporo, za denar; vzdignili so P. T. na svoj ščit in — volilci smejo glasovati zanj. Prodali so svoje radikalno jugoslovansko prepričanje in se smejo navduševati za avtonomijo na komando Gosarja, Ogrina in Orehka. Zahtevajo konsolidiranje in morajo gledati, kako glasujeta famozna možakarja Deržič in Brandner proti ustavi. Težko je danes biti res narodnjak in res socijalist, ko vidiš, da je Deržič lani denunciral in zahteval zapore in pregnanstvo delavcev na debelo, letos pa votlo grmi proti «redu i radu». Težko je očitati bankokratstvo, ko si sam odvisen od lista, ki temelji na nesolidnem denarnem zavodu, podprtem od klerikalcev. Težko je očitati neznačajnost, ko podpiraš p. t. — a in ga nosiš na ščitu kot socijalističnega župana.

Ljudje, ki nosijo svobodo vsak dan desetkrat na jeziku, so kazino hoteli dobiti za Peskov strankin dom s terorjem. Z razbijanjem so hoteli doseči nekaj, česar s svojim številom ne dosežejo. Potem so žurnalistovski vajenci na komando Juvana in raznih drugih subjektov pričeli pisati nečuvene laži o pravnem temelju kazine. Nalagali so ljubljanske reveže, da bodo oni dobili 10 milijonov. V resnici gre za nesesarsko samogoltnost. — Pri kazini je šlo nazadnje za to, da se zlomi nemoralni teror peščice političnih brigantov, ki vodijo del meščanstva za nos in prodajajo naše mesto klerikalcem. Šlo je za to, da se zlomi poulični teror razbijačev.

To se je posrečilo. Zato ima prevzetje kazine poleg narodnega tudi politično pomen.

Pesek gre v kazino in iz kazine.

Eno, ono, uno, ino
Pesek maha jo v «Kazino»,
tam napravi polomijo,
da pristaši ga grdijo.

*

Rad bi spravil pretepače
in podobne postopače,
da v «kreditnem» bi zavodu
mu ostale malhe cele.

*

Nič ne reče, nič ne zine,
Pesk jo maha iz «Kazine».
Kam ga vodi, kam ga pelje
pot županska, kam gre «ata»?
skoz — blamaže vrata.

Njihove nesramnosti.

Deržič, Tavčar, Juvan, Est, Čebin, Rupnik, Fakin, Šmalc, Kraigher, Šerko, Erjavec, Prepeluh, vsi uradniki v Jugoslovanskem kreditnem zavodu, in tako naprej. Vsi ti so sedaj tudi «kazinoti», poleg drugih svojih somišljenikov, ki niso tu navedeni. Navajamo ta imena le zato, ker lažejo razni žurnalistovski vežbeniki, da je njih kompanija bila odklonjena. — (Tega pa menda res še ne bodo zahtevali, da sprejme «Kazino» za člane razne po večkrat radi častikraje obsojene ljudi, notorične pretepače, defravdante, dalje subjekte, ki so se kompromitirali v raznih «komisijah», dalje pomagače Šustršiča, verižnike, denuncijante in slično? Če jih pa zahtevate, le kar povejte nedvoumno!)

Kisle kumare.

Iz našega tehničnega slovarja.

Čačkalica (avtonomistično: zobotrebec; po ljubljansko: canštoher). — V Unionu reče gost strežniku: «Vi, čačkalice so pa ostre, — saj sem si skoraj ušesno mreno prebodel!»

V dobi kongresov.

Oprostite, zakaj pa govorijo vedno le o rakih. Saj imamo tudi druga jedila v kuhinji! — Vi ste hoteli najbrže na kongres gostilničarjev, pa ste pomotoma zašli k nam! Tu je kongres zdravnikov...

Spomini.

Župnik v — kje? No, recimo na primer v Škofji Loki, je napovedal javno predavanje: «Čudeži svete Elizabete». Tik na to je tudi izobraževalno društvo napovedalo predavanje: «Čudeži svete Elizabete». Takratno c. kr. okrajno glavarstvo je takoj zabranilo predavanje prosvetnega društva, «ker je utemeljena bojazen, da bo predavatelj o stvari razpravljal v nasprotju s prečastitim gospodom župnikom s stališča zdrave pameti».

Odbit terorističen poskus.

ali junaški boj črnih in NSSzaveznikov-teroristov, ki so hoteli vzeti kazino in ga uporabiti za svoj strankin dom.

«Le gori, mili bratje mi,
Kazina mora biti naša!»
Tako je kričal Juvan-paša.
«Če zlepa ne, bo pa s pestmi!»

Po ulicah zagomazele
«ta plave» so in črne jate.
Hodnik, stopnice mramornate
s tuljenjem volčjim so zavzele.
Med mlečnozobimi fantiči
priznani b'li so stari tiči,
kričači divji, postopači
in iz navade pretepači.

A zbor v dvorani je dejal,
da tem ne bo besede dal.

Zato so bratci pobesneli
in blazno tuliti začeli.
Zatulil Juvan je naprej,
počez zacvilil je Smodej,
in črno-plava banda vsa
je glasno muzicirala.
Erjavc, Ogrin, Pesek, Fakin,
Est, Tavčar, Vojska in Čebin
so svoje zveste v boj peljali
in to parolo ven so dali:
Le gor, le gor, le gor, le gor,
naš zmagal danes bo teror!

Ker jim je pa izpodletelo,
se jim je zlo za malo zdelo.
V Unionu so imeli protest,
predsedoval je tovariš Est.
V cirkus ljudje radi gledat gredo,
tud' na tem shodu jih je bilo tristo.

Dve blamaži zapored
res je težko pretrpet.
(Vsaki kitici sledi refren:
Temu treba se privadit,
sicer sprva težko gre, itd.)

Zapiski.

Strah klerikalcev je «Pondeljek». To se je pokazalo pri občnem zboru «Kazine» pri onem divjem izbruhu sovraštva proti našemu uredniku, četudi je bil on popolnoma miren in se ni vpuščal z nikomur v kak prepir. To pomeni, da hodi «Pondeljek» prava pota in hodil bo ta pota tudi v bodoče, brez vsakega ozira na podivjanost ljubljanskih uličnih teroristov z akademskimi legitimacijami in brez njih.

V bratskem objemu so nastopili pri občnem zboru društva «Kasino» narodni socijalisti in klerikalci. Pri tej priliki med njimi ni bilo nobene razlike več, samo v sirovosti in podivjanosti so narodni socijalisti daleč prekašali klerikalce. Pri tej priliki se je moglo vsaj videti, iz kakih elementov se rekrutirajo pristaši narodnosocijalne stranke. Omeniti je pa treba, da so se dostojnejše vedli delavci in razni mali uslužbenci kot oni, ki bi se jih na prvi pogled smatralo za ljudi z večjo izobrazbo. Ti «olikanci» po obleki in žepih so tudi inscenirali oni nad vse «kulturni» napad na našega urednika, ki nikomur ni rekel žale besede in se je vedel popolnoma minro ves čas. Mislili smo, da bi se narodni socijalisti morali sramovati klerikalne družbe, sedaj je pa jasno, da imajo klerikalci več vzroka sramovati se družbe Peskovih pristašev.

Proti policiji vpijejo narodni socijalisti in očitajo demokratom, da so poklicali v «Narodni dom» policijo, da jih ščiti. Policijo je poslala v «Narodni dom» oblast, ki se zaveda svoje dolžnosti, paziti na to, da se vzdrži red vedno in povsod. Pri občnem zboru «Kazine» je bila policija absolutno potrebna, ker drugače bi gotovo tekla kri, tako «na auf» so bili Peskovi pristaši, ki so prišli na občni zbor samo zato, da bi se pretepali in jim je samo navzočnost policije prekrižala njihove bojevite načrte. — Žalostno je za narodne socijaliste, da imajo tako malo smisla za red, da mora priti policija tam, kjer oni nastopijo, da ščiti mirne državljane.

Ali je mogoče v Jugoslaviji? Neka mladinska organizacija nam pošilja pisemski ovoj, v katerem je dobila nekak račun in nas vpraša, ako je to mogoče v Jugoslaviji — da ima namreč «jugoslovanska» knjigarna na pisemskih ovojih napis «Katholische Buchhandlung, Laibach». Mladim prijateljem sporočamo, da je pri klerikalcih vse mogoče, ne samo to. Oni so sicer opustili «katoliško» ime in ga zamenjali z «jugoslovanskim», ampak stari nemški pisemski ovoji so ostali, nihče ne smatra za potrebno, da bi vsaj prelepil nemški naslov s slovenskim, ko je že škoda zavreči stare ovoje. Ta malomarnost je za klerikalce značilna, ampak kdor jih pozna, se jim ne čudi, pač pa bo vse storil, da se ta zalega zatre v naši svobodni domovini.

Novinarskim šolarjem pri «Jugoslaviji» je prav vseeno, če se piše Trocki, Trockij ali Trocky, «Journal des Debats», «Journal de debat» ali «Journal de deba», Kasinoverein, kazinoverein ali Kazinoverein (pol slovensko, pol nemško) itd. itd. Niti v enem spisu ne rabijo enotne označbe. To in pa nešteto brezmiselnih vesti ni znak nagle površnosti, temveč polinteligence. In ta list imenujejo nekje vodilni list Slovenije — to pač še izza lepših dni «Jugoslavijinih».

Ljubljanski «frakarji». Na občnem zboru kazinskega društva je nahujskana množica nesesarjev in eselesarjev kričala na demokrate, da so frakarji. Vsled tega se je v našem uredništvu oglasilo več demokratskih «buržujskih frakarjev», ki so pripravljeni se proletarizirati in zamenjati svoje «buržujske frake» za «proletarske» suknje gg. Peska, Pollaka,. Remca, dr. Brejca itd. itd., seveda z njihovimi fabrikami, zavodi in kasami vred.

Razno.

— **Odziv slovenskih zdravnikov.** Tudi med našimi zdravniki so se pojavili separatisti, ki delujeo proti — jugoslovanskemu zdravniškemu kongresu, ki se ima vršiti septembra meseca v Ljubljani. Proti temu anacionalnemu gibanju je pročital primarij g. dr. Franc Derganc na seji «Znanstvenega odseka» izjavo za narodno edinstvo, ki so jo navzoči zdravniki enoglasno in z navdušenjem sprejeli. Žal nam je, da nam prostor ne dopušča priobčiti v celoti to lepo izjavo, ki dela našim zdravnikom vso čast. Seja se je vršila pod predsedstvom primarija g. dr. J. Jenka 22. t. m. in in separatisti pod Prepeluhovim pokroviteljstvom bodo ostali osamljeni.

— **«Lepi» akademiki.** K občnemu zboru «Kazine» so prišli korporativno vsi «Daničarji» in so se postavili na stopnicah in hodnikih. Ti «akademiki» so se vedli najbolj sirovo in tulili najbolj zverinsko, tako, da so delali res vso čast klerikalizmu, kateremu služijo in Pesku, ki ga podpirajo. Res, nad vse žalosten je bil pogled na te podivjance, ki hočejo biti — bodoča slovenska inteligenca!

— **Posebno čast** dela narodnim socijalistom neki Vojska, ki se je vedel pri petkovih dogodkih v «Narodnem domu» naravnost škandalozno in tako neotesano, da je že radi njegove navzočnosti bila potrebna tudi navzočnost policije, proti kateri so nesesarji in klerikalci tako vpili. Saj zato vendar imamo policijo, da onemogoča takim tipom pretepe in podobno.

— **«Etablissement Pirker.»** V zagrebških listih se priporoča jugoslovanskim gostom «Etablissement Pirker» na Otoku ob Vrbskem jezeru na Koroškem. Lastnik tega «etablissementa» , mladi Pirker, je strupen sovražnik Jugoslovanov, ampak naš denar mu diši, ker se spominja lanske sezone, ko je delal velikanske dobičke pri Jugoslovanih. Upamo, da se noben Jugoslovan ne spozabi tako daleč, da bi šel v avstrijska letovišča, posebno pa na našo Koroško, ki vzdihuje v suženjstvu strupenih Nemcev Pirkerjevega kova. V Jugoslaviji je letovišč dovolj in res ni nobene potrebe polniti žepe raznim Pirkerjem v «Maria Wörth am Wörthersee», kakor imenuje Pirker Otok na Vrbskem jezeru tudi v oglasih v jugoslovanskih listih.

— **Sokoli in Orli.** Prejeli smo: «Slovenec» v svoji številki 140. od 23. junija t. l. brez komentarja konštatira: Sokoli, ki se udeleže zleta v Osjek, bodo plačali na vseh progah državne železnice samo eno četrtino vožne cene. To piše samo zato, češ, bomo videli, ako bodo tudi Orli deležni take ugdnosti povodom kakega daljšega zleta. Stranka SLS. z vsemi Orli vred, ki vedno rujejo proti državi in spodkopavajo njen obstoj, naj od nje nikar ne pričakujejo še kake ugodnosti!

— **Češkoslovaški Sokoli na poti v Osijek.** Iz Zidanega mosta nam poročajo 26. t. m. Češkoslovaške Sokole, ki so šli na zlet v Osijek, je pozdravil na severni državni meji v imenu Saveza jugoslov. sokolstva br. dr. Fuchs. V Mariboru so bili češkoslovaški bratje prisrčno sprejeti, nagovoril jih je dr. Irgolič. Tudi na vseh postajah so bili češkoslovaški Sokoli prisrčno pozdravljeni, posebno v Celju, kjer se je zbralo na kolodvoru tamošnje sokolstvo z naraščajem in so bili češkoslovaški Sokoli posuti s cvetjem.

Avtomobilne vožnje po Bledu. Zdraviliška komisija na Bledu razglaša: «Opozarja se, da je v občini Bled strogo prepovedano avtomobilistom hitro voziti; dopustna je le hitrost navadnega konja. Cesta ob jezeru pod gradom pa je sploh prepovedana za vožnjo z avtomobili.

Otvoritev postajališča na Bregu. Dne 1. julija se otvori izogibališče in postajališče na Bregu na progi južne železnice Zidani most — Zagreb, za potniški in prtljažni promet kakor tudi za promet z ekspresnim blagom. Na postajališču na Bregu se bodo od tega časa ustavljali vsi potniški vlaki.

Madžarski begunci iz Reke v Mariboru. Zadnje dni je pasiral Maribor

vlak z reškimi madžarskimi begunci, katere je pozvala reška vlada, da naj takoj zapuste Reko.

* **Soteska Vintgar** je popravljena in izletnikom zopet pristopna najlepša pokrajina našega divnega gorenjskega kota.

Cerkev sv. Antona v Gorici je bila oropana od neznanih lopovov, ki so odnesli tudi Najsvetejše in sicer veliko monštranco in več majhnih. Lopovom seveda niso prišli na sled.

Na tehniški srednji šoli v Ljubljani absolvira letos prvič po vojni večje število mladeničev višjo strojno šolo, strojno delovodsko šolo in elektrotehnično delovodsko šolo. Naše industrijske in obrtne kroge opozarjamo, da imajo priliko, pridobiti si teoretsko in praktično dobro izvežbane domače tehnične moči. Interesenti naj se obrnejo na ravnateljstvo imenovane šole, ki radevolje posreduje.

Radiobrzojavna postaja v Šibeniku. Kakor se poroča iz Splita, so Italijani, zapuščajoč okupirano ozemlje v Dalmaciji, izročili naši oblasti tudi radiobrzojavno postajo v Šibeniku. Postaja je v dobrem stanju in funkcijonira prav dobro.

Radi hujskanja proti državi je bil na potu iz Škofje Loke v Ljubljano aretiran monter kmetijskih strojev Iv. Komatič.

— **Telefonska centrala v Višnji gori.** Pri poštnem in brzojavnem uradu Višnja gora se je otvorila dne 16. t. m. telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet.

* **Kongres Udruženja gledaliških igralcev SHS v Ljubljani.** Ljubljansko občinstvo, katero v dneh 2., 3., 4. in 5. julija še nima sreče zapustiti prašnih ulic našega mesta, hoče Udruženje gledaliških igralcev odškodovati kolikor je v njegovi moči z raznimi domačimi prireditvami na prostem, kakor tudi z dobrimi dramskimi in operetnimi predstavami v obeh gledališčih. Pri predstavah sodelujejo vse najboljše moči jugoslovanskih gledališč iz Beograda, Zagreba, Novega Sada itd. na kar se občinstvo že sedaj opozarja. Predprodaja vstopnic, kakor tudi natančen vspored vsake prireditve bodo pravočasno javljeno v dnevnem časopisju.

Izpuščeni «revolucionarci». Kakor poroča «Goriška straža» od 22. junija so vendar izpustili iz goriških zaporov «revolucijonarje» iz Cerkna. Kakor znano je obstojala vsa revolucija v tem, da so v Cerknem postavili fantje mlaj s slovensko zastavo. Zato so sedeli 3 tedne v Gorici.

Pohodi fašistov v Istri se še vedno nadaljujejo. V Novorci v Istri je dobila jugoslovenska stranka 331 glasov, blok pa samo 19. Zato se hočejo sedaj maščevati fašisti. Navalili so že drugič v Novorco. Poslednjikrat je prišlo iz Vodnjana kakih 30 fašistov, ki so napadli v gostilni štiri naše kmete. Pričeli so jih tepsti in jih hoteli očividno ubiti. Ko so spoznali kmetje, da gre za življenje, je eden potegnil samokres in vstrelil, drugi pa so zgrabili za stole in začeli udrihati po fašistih. Skoraj bi zagnali vseh 30 iz gostilne, da ni v tem trenotku prišel oddelek finančne straže, ki jih je uklenil in odpeljal v ječo. — Šolska mladina v Voloski je imela obhajilo. Požrtvovalno «Žensko zedinjenje» v Voloski je hotelo deco ob tej priliki pogostiti. Toda v cerkev so se navalili fašisti in prič li glasno groziti, da spustite cerkev v zrak, če se bo pelo hrvatsko. Ko je bila potem deca obdarjena v samostanu, je prišel orožnik na povelje fašistov in izgnal otroke. Vse to se dogaja nekaznovano v Italiji, deželi kulture.

— **Brivnice v Ljubljani** bodo na Vidov dan zaprte, na praznik sv. Petra in Pavla pa od 8. ure zjutraj do 12. ure opoldan odprte. Člani zadruge naj sklep načelstva zadruge vpoštevajo.

Rabindranath Tagore v Pragi. Glasoviti indijski pesnik in filozof Rabindranath Tagore je, potujoč po Evropi, pretečeni teden bival tri dni v Pragi, kamor ga je povabila češka univerza. Umevno je, da je Praga posvetila posebno pozornost temu odličnemu članu indijske obitelji. Tagore, ki je bengalski kulturi poklonila državnike, slikarje, pesnike in filozofe. Rabindranath izgleda kakor prorok. Kedar govori s svojim metalnim glasom, dvigne se uprav do ekstaze. Njegove besede so kantilena. Oblečen je v sivo svileno tuniko, ima dolge srebrne lase in brado — spominja na boga očeta, kakor ga slikajo v cerkvah. Kedar govori o Budizmu kot inkarnaciji svetovnega bratstva, tedaj se slušatelj nehote spominja jasnopoljanskega Tolstoja. Asket, poln resnobe, podaja svojo umetniško dušo, ko čita razkošje svoje poezije, ki je sjajna kakor bengalski ogenj. A vi ga poslušate, poslušate, nervozni in vznešeni po akcentiranju nekih misli, katerih ne razumete. A on sklene kakor v molitvi roke in odhaja ob silnem ploskanju občinstva, ki je srečno **samo, da ga je videlo.** Tako potuje po Evropi človek, ki je v sebi sintetiziral religijo, filozofijo in poezijo.

Biblioteka za slepce. V Zemunu se je ustanovila tiskarna «Nova svetlost», ki bo tiskala knjige za slepce. To dobrodelno podjetje vzdržava «War Blind Relief fund». Tiskale se bodo v tej tiskarni ne samo učne knjige za slepce, ampak tudi cela zabavna biblioteka za one, ki so izgubili vid oči. Kot prva knjiga zabavne biblioteke je izšla te dni pripovedka «Regrut» od Milice Jankovičeve. Vse knjige, ki so tiskane po Brailovem sistemu, dobe naši slepi invalidi brezplačno. Invalidi naj prijavijo svoj naslov omenjeni tiskarni.

Šola za lepoto. V Londonu se je ustanovil zavod, skoraj gotovo edini na svetu, katerega se upravičeno lahko imenuje «šola za lepoto.» V tej šoli se žene in dekleta vzgojujejo za polepšanje telesa. Šolo vodi žena, a učiteljski zbor je sestavljen iz nekoliko zdravnikov, med njimi sloviti špecijalist za kožne bolezni, potem nekoliko kemikov, masažistov in umetnikov manikiranja in pedikiranja. Zavodu je prideljen tudi fiziolog Kurz traja šest mesecev. Pouk obsega naslednje predmete: masaža obraza in glave, barvanje las in česljanje, elektrizacija, anatomija, nevrologija, psihologija, fiziologija in knjigovodstvo. Končni izpit se polaga iz vseh predmetov, a na koncu se dobiva diplom. Zavod je bogato preskrbljen z raznimi aparati za polepšanje telesa ter ima veliko dvorano za predavanja. Seveda obiskuje to šolo veliko število učenk, med njimi tudi mnogo starejših dam.

Družba sv. Cirila in Metoda. Podružnica «Družbe sv. Cirila in Metoda» za Savo, Javornik in Koroško Belo priredi v korist glavne družbe 29. t. m. na dan sv. Petra in Pavla cvetlični dan. Podružnični odbor vabi tem potom vse narodno zavedno občinstvo, da ob tej priliki ponovno pokaže simpatije za našo slovensko obrambeno družbo, katera tudi v sedanjih težkih časih skrbi za šolstvo v neodrešeni domovini. Dolžnost vsakega Slovenca je, da po svoji moči prispeva, ter položi svoj dar, domovini na oltar.

Pisalni stroji za glasbenike. Neka velika londonska tvrdka je skonstruirala pisalni stroj, ki je urejen za pisanje not, tako da se glasbenikom ne bo treba več mučiti s pisanjem, marveč bodo svoje note lahko enostavno stipkali.

* **Plačilo za «bacanje kart».** Poročajo nam iz Trebnjega: Ravno se je odigrala pred nami zanimiva slika. Skozi vas so se pripeljali štirje vozovi rumunskih ciganov, kotlarjev iz Št. Jerneja. Pri orožniški postaji so jih vstavili, ker se je ravno pred njimi pripeljal opeharjeni kmetič šentjernejske okolice in naznanil, da so ga opeharili za 515 kron, ki jih je dal kot plačilo za «bacanje kart». Bilo je krika in vika, ali slednjič se je ciganka le vdala in dala denar nazaj. Možakar pa se je krepko pridušil, da je to bilo prvič in zdnjič, ko si je dal «šlogati». Opozarjamo prebivalstvo po Dolenjski proti Višnji gori in Ljubljani, da ne nasede ciganskim sleparicam.

Preprečena velika nesreča. Pri šentlovrenškem prevozu čez Dravo se je te dni zgodila nesreča, ki bi kmalu zahtevala dve človeški žrtvi. Vsled zapore falskega jezu je Drava tako narasla, da je ponekod prestopila bregove. Iz Sv. Lovrenca se je pripeljala neka kmetica s svojim hlapcem. Pred prevozom se je konj splašil in zdirjal z vozom na prod, odtod pa naravnost v reko. Le požrtvovalnosti dveh brodarjev se je zahvaliti, da nista kmetica in hlapec utonila v Dravi.

Najden utopljenec. V potoku Sušici pri Toplicah so našli te dni mrtvega čevljarskega pomočnika Ivana Lukniša iz Ljubljane. Bil je božjasten in je utonil v plitvi vodi.

Uboj. Pri Sv. Jurju ob Ščavnici so se fantje v pijanosti stepli in viničarja Repa iz Sovjaka tako silno pretepli, da je za dobljenimi ranami umrl.

Himna orlic.

Dvignimo krila, vrle Orlice,
drzno visoko, kjer solnce žari!
Orlom pokažimo sile kipeče,
svoje drhteče mlade moči!

Čuki se skrivajo plašni v temine,
kradoma gledajo, kaj in kako,
Krila razpnimo vse višje in višje,
ogenj podžiga nas v prsih hudo.

Zora mladosti v žilah nam polje,
rad razdivjal bi kreposti se žar.
Krila razpnimo! To geslo je naše,
ki smo sledile mu rade vsekdar

Orli, le kvišku! Strahu ne poznamo,
gromi in strele nas ne plašé;
rade se z vami na zlete podamo,
farovški «žegen» imamo, juhé!

Po pošti prejeman stane «Pondeljek»:

celoletno	12 dinarjev,
polletno	6 »
četrtletno	3 »

Oblastveni koncesijonirani informačni zavod

Drago Beseljak, Ljubljana,
Cankarjevo nabrežje št. 5

dobavlja vse **kreditne** in **privatne informacije** v tu- in inozemstvu. V abonnementu ter posamezno, cene zmerne.

Koncesij. potovalna pisarna **Ivan Kraker v Ljubljani** ☞ ☞ **se je preselila** iz Gosposvetske ceste št 13 (kolizej) **v Kolodvorsko ulico št. 41,** blizu glavnega kolodvora.

Najkrajše linije čez Havre, Cherbourg in Antwerpen v Ameriko.

Največja zaloga klavirjev in planinov v Ljubljani.

Tvrdka **J. Doleno, Ljubljana, Hilšerjeva ulica 5,** priporoča v nakup najboljše **inštrumente** prvovrstnih tovaren po solidnih in zmernih cenah.

POLNOGUMIJASTI OBROCI ZA TOVORNE AVTOMOBILE
PNEVMATIKA ZA KOLESA IN AVTOMOBILE
KOLESA
AVTOMOBILI
NAJCENEJE

J. GOREC
LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA C. 14

Iz Havre v Ameriko
samo 6 dni.

Edino najkrajše črte preko Havre, Cherbourg-a in Antwerpen-a v Newyork.

Vozne listke in zadevna pojasnila izdaje **edino** konc. potovalna pisarna

IVAN KRAKER v LJUBLJANI
Kolodvorska ulica 41 blizu glavnega kolodvora.

„JADRAN“ d. z o. z. LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 9
priporoča:
kolonijalno in špecerijsko blago ter žitne pridelke.
Točna in solidna postrežba.

„BALKAN“
delniška družba za mednarodne transporte
Ekspozitura Rakek
Ocarinjenje večjih in malih osobito živinskih in mesnih transportov. — Reekspedicije vsakovrstne.

Telefon št. 508. St. pošt. ček. urada 12.051.
OBRTNA BANKA V LJUBLJANI
KONGRESNI TRG 4
daje kredite v obrtne svrhe po izredno ugodnih pogojih, pospešuje ustanavljanje obrtniških in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Obrestuje vloge na tekoči račun in vložne knjižice s
4%
od dne vloge do dne dviga.

Odgovorni urednik: Milan Plut.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.